

Posudek oponenta disertační práce Mgr. Jaroslava Kříže

„České Chicago“ – etnohistorický pohled na vývoj českého etnika v americkém městě v letech 1852–1945

předkládané v roce 2021 na Ústavu etnologie FF UK

I. Stručná charakteristika práce

Předkládaná DisP shrnuje vývoj české krajanské komunity v geografickém a časovém prostoru vyznačeném již svým názvem, s různými krátkými přesahy do jiných oblastí, témat nebo i novějších událostí. Práce vychází z pečlivé excerpcce literatury různého typu, minoritně z analýzy dobové publicistiky nebo archivních pramenů. Autor sleduje chronologický vývoj a několik tematických os, metodologicky převažuje spíše popis.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce je založená na detailní znalosti dostupné primární (ve smyslu dobové) literatury a některých archivních pramenů. V oblasti sekundární (odborné) literatury nechybí žádný zásadní titul české provenience. Na druhou stranu práce postrádá pevné metodologické zakotvení nebo alespoň diskuzi nad základními termíny, kolem kterých je vystavěna, včetně etnicity, národa nebo národovectví. Zde autor nevyužívá dostatečně ani tituly, které uvádí v bibliografii, přičemž v této oblasti by bylo možné seznam literatury, témat a pohledů dále rozšiřovat. Práce nepřekračuje mantinely tradičního přístupu k popisu krajanských/imigrantských komunit, jde nicméně o kvalitní kompilaci.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

III.a Struktura argumentace.

Cílem práce je dle slov autora „popis etnohistorického vývoje ‚českého Chicaga‘“ (s. 10), přičemž autor poukazuje (ibid.) na řadu témat, která podle něj nejsou v české historiografii dostatečně zpracována. Vlastní výklad vychází z obecných popisů principů emigrace a kontextu emigrace z českých zemí a následně se cca od s. 26 věnuje detailně historii české menšiny v Chicagu. Kapitoly vystavěné chronologicky jsou prokládané kapitolami tematickými (kultura, náboženství, politika aj.) a celý výklad je do jisté míry završen kapitolou č. 6 („Důležité události českého Chicaga“, s. 107–146). I když je struktura volbou autora, osobně mám pocit, že tato kapitola výklad rozbíjí, protože se v ní nutně vracíme v čase k již známým událostem, byť jsou tyto zde rozepisovány do detailu.

Pár příkladů. O požáru Chicaga v r. 1871, kterému je věnována kapitola 6.1 (s. 107–110) se dozvídáme již na s. 32, více na s. 38–39 a stručně opět na s. 63.¹ Podobně jsme na tom s Českým národním hřbitovem. Je mu věnována kapitola 6.2 (s. 111–119), ale o jeho otevření i fungování se dočteme již na stranách 14, 29, 38, 67, 76; jiné dílčí zmínky vynechávám. Je samozřejmé, že informace o existenci Čes. nár. hřbitova nelze před čtenářem tajit až do kapitoly 6.2, ale konzistenci textu by pomohla revize alespoň informačně podobných pasáží: např. o tom, že vznik hřbitova byl důsledek sporu mezi katolíky a svobodomyšlnými, se dočteme na s. 84 i 112.

¹ Na s. 63 navíc způsobem, který bychom asi čekali spíše u první než u opakované zmínky: „V říjnu 1871 bylo Chicago postiženo velkým požárem, jenž zničil více než sedmáct tisíc domů a také téměř všechny tiskárny.“ (V kontextu podnikání A. Geringera jsou samozřejmě důležité ony tiskárny, ale jinak je dlouhá formulace zbytečná.)

Výklad sleduje inherentní tezi práce: vývoj komunity na ose vznik – rozvoj – vrchol – stagnace – úpadek/zánik. To je konzervativní, v mnoha dřívějších pracích (i v dobových textech) opakovaný model. Jeho výhodou je pravděpodobná správnost, nevýhodou častá snaha badatelů jeho existenci spíše dokládat než zpochybnit nebo problematizovat. I Jaroslav Kříž se drží osvědčeného postupu a svou práci vede k „postupnému upadání české komunity v Chicagu“ (s. 148), přičemž vrchol klade do období první světové války (s. 147), po kterém nastává „pozvolný úpadek“.

Škoda, že tento úpadek a mechanismy, které jej způsobují, nejsou detailněji formulovány a hlavně vyhodnoceny, případně doloženy. Autorovy závěry souvisí, chápu-li to dobře, s ústupem znalosti i užívání českého jazyka, jak naznačují formulace ze Závěru DisP: „V průběhu 20. století začal anglický jazyk převládat...“ (s. 148); „Čechoameričané třetí a čtvrté generace již málokdy uměli česky...“ (s. 149). To je teze, kterou nalezneme nejenom u moderních studií (A. Jaklová, E. Eckertová aj. aj.), ale i u dobových hodnotitelů a kritiků, od T. Čapka přes E. Salabu-Vojana až např. po T. G. Masaryka.

Škoda jen, že se ji autor nepokusil na nějakém materiálu detailněji dokladovat. V práci je naznačeno, na jakém materiálu by to bylo možné: autor píše o náhrobních kamenech, periodickém tisku, názvech firem aj., ale o kvantifikaci se nepokouší. Naopak např. u popisu krajanských spolků na analytický přístup předem rezignuje: „Češi měli na počátku minulého století několik stovek spolků, proto je problematické vytvořit nosnou analýzu“ (s. 78, kráceno). Škoda, právě tato analýza² by byla velmi přínosná, ale J. Kříž připravil spíše krátkou obecnější typologii. Navíc tato typologie je od počátku terminologicky nejasná, mluví se o dělení podle „cílů“, ale hned první kategorií jsou „náboženské a církevní spolky“ (s. 79), jejichž cílem je – ? K tomu ještě více níže.

Zbytečné jsou také aktualizace do současnosti, které slouží spíše jako kuriozity než jako kontinuity původního výkladu.

Práci by v mnoha ohledech včetně srozumitelnosti výkladu velmi pomohly mapové přílohy.

III.b Formální úroveň práce

Práce je psaná lehkým, přístupným a konzistentním způsobem. Text výkladu občas přechází od odborného k publicistickému stylu („krajanská komunita dala o sobě Americe pořádně vědět“, s. 139;), ale to nemusí být na škodu zvláště s přihlédnutím k nějaké předpokládané publikaci. Trochu mě překvapilo, že autor nikde nedefinoval způsob citování dobových pramenů; ze způsobu citací předpokládám, že dochází k přepisům včetně gramatických a typografických chyb.

Některé pasáže a některé informace se zbytečně opakují. Stručné „dějiny“ Chicaga na s. 31–34 zmiňují v rozsahu 1–2 odstavců informace, které jsou pak rozpracovávány dále. To je postup, který není v práci tohoto rozsahu nutný a spíše čtenáře mate. Opakovaně se také dozvídáme ne zcela podstatné detaily, např. že firma Western Electric vyráběla telefony a zaměstnávala Čechy (s. 33 a 56, také 47 a 59).³ O A. J. Sabathovi se dozvídáme, že byl „významný Čechoamerický (sic!) politik“ (s. 13, pozn. p. č. 25), „politik“ (s. 41), „český právník a politik“ (s. 116) nebo „kongresman českého původu“ (s. 131).⁴ A. R. Nykl je dvakrát označován jako orientalista a lingvista, několikrát také jako jazykovědec a jednou jako novinář. R. Bubeníček si vysloužil trojnásobné stereotypní označení „historiograf české menšiny“ (s. 39, 43 a 83).

V práci je určitý počet gramatických chyb i v autorském textu, nicméně celkově je po této stránce text akceptovatelný. Najdeme také stylistické neobratnosti a místa, která by v případě publikace měla být ještě redigována („a z české historie toto vůbec neznáme“, s. 31; „jeho neustálé vyhrávání

² Míněno z pohledu etnohistorie. Náznak takového přístupu nacházíme na s. 86, jde ovšem o časové shrnutí od 30. let 20. století až do současnosti na cca 30 řádcích.

³ Zajímavé přitom je, že když autor píše o Masarykově návštěvě Chicaga na s. 34, odkazuje částečně na jinou sekundární literaturu než na s. 131–132.

⁴ Kromě toho je jeho portrét poměrně detailní, včetně takových marginálií, že v mládí „sklízal sousedům ovoce a pásl krávy farářů“ (s. 96). Mnohem více by nás z odborného pohledu zajímalo, zda existuje doklad toho, že Sabath svým politickým programem „dokázal oslovit zřejmě více etnik“ (s. 98).

voleb“, s. 98). Jazyk práce v některých místech jakoby podléhal dobovému úzu: autor mluví o „osadách“, které ale alternují s „oblastmi“ nebo „čtvrťemi“⁵; „osady“ má ale autor asi nejraději. Amerikanismus „warda“ by si asi také zasloužil vysvětlení.

Doporučil bych ještě revizi „pomlčkového“ psaní, protože (i když ne často) se v práci střídá zápis typu „česko-americký“ a „českoamerický“. Jen několik příkladů: matoucí může být Česko-americký Sokol (s. 56) vs. čeští sokolové v Chicagu (s. 122) a také Svaz československého sokolstva v Americe (s. 139). Čapek je označen jako českoamerický novinář (s. 46), ale jinde najdeme českoamerický list *Slavia* (s. 66). Krajané jsou ale asi důsledně a bez výjimky označovány jako „Čechoameričané“.

Jaroslav Josef Zmrhal je jednou citován jako J. Joseph Zmrhal. Novinář a krajaný aktivista J. Martínek je, myslím, spíše známý pod českou verzí svého jména Josef, nikoliv poangličtělým Joseph (i když je takto podepsán pod svou monografií o dějinách Č.S.A., v DisP citovanou). Řád Bílého lva je jednou pojmenován jako Československý řád Bílého lva (s. 60), podruhé uveden s malým „č“ (s. 71).

Citační úzus, tedy standard pro citaci DisP na daném pracovišti neznám, formálně je jistě v pořádku, konzistentní a poměrně vyčerpávající. K soupisu literatury mám poznámku, která je více rozvedena níže.

Datace čestného prohlášení na 8. října 2020 (s. 3, nečíslováno) je asi omyl. Z hlediska typografického obsahuje práce drobné nešvary, typicky jednoznakové předložky na koncích řádků apod., ale to je technická věc.

III.c Práce s prameny či s materiálem

Jaroslav Kříž prokázal již svou předchozí publikační aktivitou, že je velmi erudovaný v oblasti česky psané primární i sekundární literatury týkající se historie krajané komunity v USA. Orientuje se v dochovaných pramenech (sám některé dříve vydal) a má za sebou doplňující terénní výzkum. Z toho pohledu není jeho práci co vytknout. Nebo, jinak formulováno: upozorňovat na to, že práci by bylo možné doplnit o nějaké dílčí a další bibliografické položky, vztahující se např. k různým spolkům, historickým událostem nebo osobnostem apod. mi přijde zbytečné. Vše, co autor pro svůj cíl potřeboval, v práci zahrnuje. K tomu, co se domnívám, že autor zahrnout měl, více níže.

Jinou otázkou je otázka využívání těchto pramenů. V úvodu své práce, kde bychom čekali kritické vyhodnocení a vysvětlení vlastního přístupu k tématu, se J. Kříž spokojuje spíše s pouhým výčtem jak dobových textů, tak výsledků moderního bádání (především na s. 11–13), nepokouší se ale o jejich vyhodnocení. Nesnaží se oddělit dobové texty spíše propagačního charakteru (Beneš, *Zlatá kniha československého Chicaga*) od textů polemických (spory mezi katolíky a svobodomyšlnými, ale také třeba Habenichtovy prokatolické práce). První pozitivistické sběry etnické paměti (vzpomínky v kalendářích) stojí u něj na stejné úrovni jako práce Tomáše Čapka, který jako jeden z mála dobových autorů ob stojí při kritickém zhodnocení jako „historik“.⁶ Novodobé odborné práce interpretačního typu (Eckertová, Papoušek, Vaculík) jsou kladeny na stejnou úroveň jako popularizační knihy z edice *Images of America* nebo často specificky pojaté texty M. Rechcígla, Jr. Pro čtenáře, který se v dané problematice neorientuje, pak bude velmi těžké rozeznat relevanci a funkci jednotlivých titulů, na které se autor odkazuje. S tím souvisí i dle mého názoru nešťastně zvolené označení části odkazované bibliografie jako „Dobová odborná literatura“ (s. 153, má kurzíva). Tituly jako *Památník Sparty A.B.A.* nebo různé čítanky apod. odbornou literaturou nejsou.

Text práce je nicméně odkazován a podkládán důkladně. Celkových 141 tiskových stran výkladu (bez bibliografie, obsahu atd.) ukrývá 789 poznámek pod čarou (!), z nichž bezkonkurenčně

⁵ Viz využití všech těchto termínů v rámci jediného odstavce na s. 31.

⁶ V DisP je T. Čapek tvrdošjně označován jako „novinář“. Tímto svobodným povoláním se ovšem živil jen v první etapě své kariéry, později využil svého ekonomického vzdělání a pracoval jako bankéř v Bank of Europe. Právě ekonomická nezávislost mu umožnila práci na historických a publicistických spisech.

největší část zabírají čisté bibliografické odkazy. Jen málokdy je tento prostor využit pro polemiku⁷ nebo interpretaci. Subjektivně vnímám, že počet poznámek mohl být redukován, aniž by to práci z odborného pohledu uškodilo.⁸

Pokud někde vnímám práci jako výrazně problematickou, pak je to v těchto otázkách:

III.c.1 Metodologie

Práce fakticky postrádá přesněji definovanou metodologii. Nahrazuje ji (v kapitole Prameny a metodika, zabírající jen necelé 3 strany) velmi stručný popis excerpovaných pramenů. Není ovšem příliš zřejmé, *jak* autor prameny čte a *co* s nimi chce dělat. Budeme-li se držet textu DisP, pak se má jednat o „ethnohistorický vývoj“ (s. 10; na s. 9 je kupodivu stejný termín zapsán jako etno-historický), který ale není nikde ani v základu popsán, vyhodnocen, okomentován. Výsledek tomu odpovídá, jde spíše o pozitivistický sběr všech možných (mnohdy velmi zajímavých!) poznatků k dějinám české komunity v Chicagu, bohužel ale bez výrazné interpretačně-argumentační linie.

Proč tomu tak je, z textu práce úplně přesně nevíme. Pokud se autor nechtěl pokoušet do hodnotících závěrů, protože ke kterým necítil relevantní podklady (má spekulace!), mohl se třeba pokusit o kvantifikaci určitých jevů, jejichž proměnu naznačuje, jak bylo již zmíněno výše.

Materiál, se kterým autor pracuje, přitom přímo nabízí témata, která bylo možné dále rozpracovat. Jde např. o otázku proměny etnicity a fungování multietnického Chicaga, vzájemných vlivů (kulturních, politických, ekonomických) jednotlivých etnik a komunit. Autor se spokojí s informací, že „multikulturní složení města se pak propsalo i do jeho historie“ (s. 31). Více ovšem téma nerozvíjí, pomineme-li okrajové zmínky o geografických přesunech jádra českého etnického osídlení.

V práci, která se zabývá dějinami etnicky definované skupiny, bych čekal větší prostor věnovaný *funkci* kultury. Jaroslav Kříž zná monografii V. Papouška, která názorně ukázala dynamiku krajanské kultury od (zjednodušeně) „české literatury v Americe“ po „americkou literaturu psanou česky“, nebo proměny postavy Čechoameričana v české kultuře, jak ji zpracoval J. Švéda, ale podobné interpretační rámce nevyužívá. Jeho práce s kulturou a kulturními kontakty se omezuje na výčet zajímavých návštěv apod., detailnější portrét nakladatele Geringera víceméně kopíruje starší autorovu studii.⁹

Naopak poměrně neústrojnou se mi jeví kapitola zabývající se dělnickým hnutím. Je to jen jakási sonda, jejíž přínos pro etnohistorii je nejasný – leda bychom to měli chápat tak, že autor se snažil prostě pokrýt všechny možnosti a všechny dostupné aspekty života krajanů v Chicagu. Vzhledem k rozsahu práce mluvíme ale spíše o sondě, o náznaku. Podobně je tomu u lokální politiky. Autor se rozepisuje především o notoricky známých a opravdu mnohokrát zmapovaných osobnostech A. Čermáka a A. J. Sabatha. Přitom osobností a témat, která tato lokální „etnická“ politika nabízí, existuje více. Autor to dokládá přehledem vypracovaným na základě pečlivé excerpce různých jiných pramenů na s. 92–96. Je to ale opět výčet, který nemá kontext: jak se projevilo multietnické složení města v jeho řízení?

⁷ Je opravdu možné, aby v Chicagu bylo více než tisíc *továren* na zpracování tabáku, jak uvádí pozn. p. č. 311? Nejde spíše o typické doutníkářské apod. domácí dílničky a podniky, typické pro toto období?

⁸ Některé poznámky/odkazy mohly být kumulovány, jiné klidně odstraněny. Viz třeba č. 250, 251 a 252; nebo 327–330. Je to ale jen jakási úvaha směrem k dalšímu osudu rukopisu.

⁹ Přesněji tedy spoluautorskou studii Procházková – Kříž: The American Dream in “Czech” Chicago. August Geringer’s Publishing Activities. *Comenius. Journal of Euro-American Civilization*, 2016, roč. 3, č. 1, s. 81–95. Drobný detail: *Denní hlasatel* by se asi neměl spojovat s A. Geringerem, když vznikl jemu navzdory secesi jeho zaměstnanců (s. 12).

Měli krajanští politici také krajanskou agendu? Jak si stálo české etnikum v porovnání s jinými? Atd.

Jinou nevyužitou příležitostí je oblast zkoumání „míst paměti“, která autor přitom mnohokrát zmiňuje. V práci ale chybí jak terminologické, tak metodologické zakotvení, i když třeba funkce Českého národního hřbitova je z textu pochopitelná a je v disertaci rozpracovaná (hřbitov je označený explicitně jako „místo paměti“, s. 111).

S tím souvisí:

III.c.2 Terminologie

Autor neproblematizuje a netestuje termíny, se kterými pracuje. V práci postrádám diskuzi o tom, co je podstatou imigrantské identity, co je etnikum, kultura, nacionalismus apod. Všechny tyto jevy jsou brány jako statická „fakta“, nikoliv dynamické, historickému kontextu podléhající sociální, politické a kulturní konstrukce. Takový přístup byl vlastní spíše krajanské historiografii první poloviny 20. století, která se pohybovala v určitých hodnotových vzorcích, ale není dle mého názoru adekvátní ke specializované odborné práci v roce 2021.

Nevím, jestli nejde o tradiční problém, kdy autor je s danými otázkami dostatečně obeznámen, ale zapomíná na ně upozornit čtenáře. V soupisu literatury totiž nalezneme tuzemské texty, které se definicí etnicity a jejím fungováním zabývají, a to včetně klasické práce školitele DisP (Šatava: *Jazyk a identita etnických menšin*, 2009)¹⁰ V textu práce ale tato témata diskutována nejsou, jsou chápána jako známé danosti.

Problematické je to v klíčové otázce: co je vlastně definičním prvkem „etnohistorického“ pohledu na zkoumanou komunitu? V práci se objevují nejasné termíny jako „vlastní kultura [české komunity]“ (s. 147), která je pravděpodobně totožná s „kulturou etnika“ (ibid.). Druhá generace krajanů si měla „udržet kulturní integritu původní země“ (s. 148), jejíž podstata bohužel není definovaná. Chození v národních krojích za doprovodu českého zpěvu a hudby (s. 141) to zcela jistě není. Krajanskou komunitu sdružuje „určitá národní manifestace“ (s. 84), která se ale časem – asi – proměňovala a vyprázdnila v drobné festivity. Pozdější vlny imigrantů jsou charakterizovány nezájmem o „kulturní tradice“ (s. 49).

Z hlediska porozumění autorově argumentaci jsme navíc různě znejišťováni: o světové výstavě J. Kříž píše, že se „z národního a krajanského pohledu povedla“. Jde o totéž, nebo jsou to dva oddělené pohledy? Autor vůbec nevytěžil dualitu a dynamiku pojmů „vlast“ a „stará vlast“, ačkoliv o nich mluví např. v souvislosti s ceremonií na Českém národním hřbitově (s. 114).

Dovolím si ještě jeden příklad termínu, u kterého bych přivítal kontextovou diskuzi. Jaroslav Kříž se drží tradičního dělení na „generace“ přistěhovalců a využívá je k chronologizaci své práce – viz již zmíněný závěr, že druhá a třetí generace v nějaké fázi převládala např. v krajanských spolcích, přičemž zároveň začala ztrácet znalost češtiny (s. 148–149). To asi rozporovat nelze, ale v práci mělo být zmíněno, že mechanická aplikace termínu „generace“ opomíjí mnoho známých faktorů: příslušníci „první generace“ mohli být od sebe časově oddělení klidně o 50 a více let (tzn. do „první generace“ se budou počítat příchozí v r. 1860 i 1930, ačkoliv přichází ze zcela jiných a do zcela jiných podmínek); imigranti v dětském věku, kteří se počítají do první generace, mohli být mnohem flexibilnější než potomci z druhé generace etnicky uzavřených komunit; příslušníci 3. generace a

¹⁰ Na druhou stranu některé chybí, třeba u I. Dubovického bych očekával spíše než jeho přehledové práce jeho starší, ale pro téma relevantní studii *Češi v USA - otázka identity* (1996). E. Eckertová vydala také několik dílčích prací zaměřených na otázky využití a přežití jazyka, byť především v oblasti texaské komunity.

obecně pozdější potomci krajanů často procházeli jistým hledáním a znovuobjevováním etnických kořenů atd.

III.c.3 Uzavřená komunita a uzavřený výzkum?

Tento bod posudku je nutné chápat spíše jako otevření diskuze nad možnostmi, kterými se práce mohla ubírat. Nelze totiž autora kritizovat za to, že neprovedl, co si oponent *myslí*, že provést mohl.

Jaroslav Kříž využívá a excerpuje velké množství textů, které vznikly uvnitř české krajan-
ské komunity a je výborně obeznámen s literaturou, která na dané téma již vznikla. Přitom
ale, domnívám se, přistupuje na velmi tradiční linii bádání, kdy je české etnikum zkou-
máno jako uzavřená, téměř autarktní entita.¹¹

Je otázkou, zda není čas tuto uzavřenost výzkumu opustit nebo různým způsobem překro-
čit. V práci postrádám větší diskuzi o vzájemných kontaktech když ne s „původní vlastí“,
tak poválečným Československem – vždyť v Chicagu fungoval československý konzulát
(od r. 1928 generální konzulát), jehož aktivity byly mj. zaměřené na práci s krajany. Velmi
zajímavá by byla ale také otázka etnických kontaktů a interakce v onom vzývaném multi-
etnickém Chicagu. Jaké byly vztahy se Slováky, s Němci, s jinými skupinami? Vytvářely se
politické aliance? Dokázalo etnické (jazykové?) hranice překročit náboženství?

Takový výzkum je samozřejmě náročný na čas, prameny a ve finále i finance, přičemž mož-
nosti výzkumu autorovi bez diskuze omezila nešťastná pandemie Covid-19. Někdy jde ale
jen o jinou metodu čtení dostupných pramenů, o hledání nového pohledu na známý mate-
riál. Autor se mohl inspirovat u klasických „imigrantských“ prací, které se zabývají pol-
skou¹² nebo slovenskou¹³ (dokonce specificky meziválečnou) komunitou. Způsob, jakým
J. G. Alexanderová analyzuje slovenské národní „Slovak Days“ a symboliku užívání jazyka
nebo třeba vlajek, se zcela jistě dá aplikovat i na českou komunitu.

Uzavřenost práce vůči předmětu vlastního výzkumu vidíme například i při vyhodnocení
aktivit krajanů Čechů a Slováků během 1. světové války. Ty byly podle J. Kříže pro
vznik Československa klíčové: „Československo by totiž roku 1918 nevzniklo bez pomoci
za Atlantickým oceánem, neboť krajanová komunita v USA byla důležitým pilířem prvního
československého zahraničního odboje.“ (s. 127). Budiž – ale bylo by dobré v tomto kon-
textu zmínit na odbornou diskuzi na dané téma a ideálně kriticky reflektovat fakt, že role
krajanů za války byla jejich výrazným sebeidentifikačním prvkem a i proto pronikla do
velkého množství krajanové publicistiky a historiografie.¹⁴

III.d Vlastní přínos

Z výše uvedeného vyplývá, že hlavním přínosem autora je kvalitně připravená kompilace a ex-
cerpce existujících textů, kterých existuje opravdu velké množství. Při interpretaci známých témat
je Mgr. Kříž většinou konzervativní. Struktura práce se drží chronologicky pojatého výkladu s te-
matickými kapitolami.

¹¹ A z mnoha prací a studií samozřejmě víme, že Češi patřili k výrazně uzavřeným imigrantským komunitám, přesto je také zřejmé, že uzavřenost zemědělské komunity v Texasu bude principiálně jiná než život v ob-
rovském, multietnickém městě.

¹² Matthew Frye Jacobson: *Special Sorrows. The Diasporic Imagination of Irish, Polish, and Jewish Immigrants in the United States*; 2002. Plus samozřejmě také další Jacobsonovy texty, které se vyznačují interdiscipli-
nárním zkoumáním imigrace i otvíráním zdánlivě uzavřených a jasných témat.

¹³ June Granatir Alexander: *Ethnic Pride, American Patriotism: Slovaks and Other New Immigrants in the In-
terwar Era*; 2004.

¹⁴ Tento stereotyp byl navíc podpořen výraznou pomocí promasarykovských československých publicistů a
politiků, jako byl např. v práci citovaný Vojta Beneš. Přitom kritické čtení historických narativů v této oblasti
nabízí už J. Chada (*The Czechs...*, 1981, s. 69).

IV. Dotazy k obhajobě

Z výše uvedeného rozboru vyplývá několik otázek, které by bylo vhodné otevřít při obhajobě:

- Co je tedy nositelem „češství“ ve sledované komunitě, znalost jazyka?
- Je česká etnicita neměnná? Není např. v meziválečných letech ovlivněna „čechoslovakismem“? Pokud ano, jakou roli hrají Slováci v rámci předkládané práce nebo spíše v rámci výzkumu dějin českého etnika v Chicagu?
- S tím souvisí použití výrazu „česká, resp. československá komunita“ na s. 71. Jak jej chápat? Jsou to synonyma, nebo zde autor nějak časově rozlišuje?
- Mohl by autor říci něco více o České charitativní organizaci, zmíněné na s. 100?
- Sledoval/našel autor ve svém výzkumu nějakou dynamiku struktur typu „vlastenectví“ nebo „národ“?

V. Závěr

Hodnocení práce musí vycházet z jejího zadání a autorského pojetí, nikoliv z možných jiných způsobů jejího naplnění podle oponenta. Z tohoto pohledu předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako prospěl.

Pro další možný vývoj, výzkum nebo publikaci doporučuji zvážit výše uvedené výtky nebo spíše možnosti. V současné chvíli je text někde mezi mikrosondou, kterou naznačuje občasný detailnější rozbor nějaké události, osobnosti nebo jevu, a ideální širší, interdisciplinární interpretační prací.

2. 1. 2022

Mgr. Vladimír P. Polách, M.Phil, Ph.D., v.r.